

ב"ה

פרשת בהר-בחוקותי

ברוך הגבר אשר יבטח בה'

הפטרה ירמיה יז, ז.

גם צדיקים צריכים עבודה

פעם אחת בא להאָראָדאָק הרב הצדיק ר' מרדכי מטשערנאָביל.

ר' מרדכי מהאָראָדאָק, בתור חסיד של אדמו"ר האמצעי, לא התפעל ממנו, אבל, להיותו חב"ד'ניק... לא רצה להחמיץ את ההזדמנות לידע מי הוא זה שאומרים עליו שהוא צדיק, גופו טהור, וקדוש מרחם אמו, ומה גם שהוא מחותנו של אדמו"ר האמצעי; ולאחרי שהתיישב בדעתו, הלך אליו.

כשנכנס ר' מרדכי מהאָראָדאָק אצל הרב הצדיק ר' מרדכי מטשערנאָביל, דיבר הרב הצדיק אודות מעלת הצדיקים, ואמר שלצדיקים אין צורך בעבודה. כששמע זאת ר' מרדכי מהאָראָדאָק, הפטיר ואמר: גם לצדיקים יש צורך בעבודה. עבודה, צריכים כולם.

ובראותו שהרב הצדיק מטשערנאָביל מקפיד על דבריו - הוסיף ר' מרדכי מהאָראָדאָק ואמר: כתיב! "אשר ברא אלקים לעשות", "לתקן"², היינו, שאפילו אלקות המתלבש בעולמות ("ברא אלקים") צריך עבודה (תיקון). וכששמע זאת הרב הצדיק מטשערנאָביל - שאפילו אלקות צריך עבודה - נחה דעתו.

ובנוגע אלינו: אף על פי שלעתיד לבוא (כשתהיה המשכת העצמות) לא יהיה צורך בענין העבודה, ועומדים כבר בסמיכות ממש להגאולה ומדברים אודות המעמד ומצב שיהיה בהגאולה,

¹ בראשית ב, ג.

² ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י.

- במכל שכן וקל וחומר מנבואת ירמיה, שאף שעיקר נבואתו היתה בנוגע להחורבן, מכל מקום, ניבא כבר אודות שיבת עשרת השבטים, "הלוך וקראת גו' שובה משובה ישראל גו"³, שזוהי ההתחלה דקיבוץ גלויות - מכל מקום, עתה יש צורך עדיין בענין העבודה, להסיר את כל ההעלמות וההסתרים⁴.

ומהענינים העיקריים בזה - העבודה דהסרת ההעלם וההסתר שבענין הישות, על ידי ענין הביטול.

ובענין זה - עד כמה נוגע ומוכרח ענין הביטול ושליטת הישות - יש לימוד והוראה מההפטרה דפרשת השבוע: עוד לפני שנאמר "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו"⁵, מקדים הכתוב "ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו"⁶.

ובהקדם המבואר בדרושי חסידות⁷ בנוגע לארבע השמות שבהם נקרא מין המדבר - אדם, איש, גבר, אנוש - שנחלקים לשני סוגים: אדם ואיש - הם שמות עצמיים שמתארים את מהות האדם אם הוא בעל מוחין או בעל מדות; אדם - הוא תואר המוחין, וקאי על נפש האלקית שעיקרו שכל, ואיש - הוא תואר המדות, וקאי על נפש הבהמית שעיקרו מדות (וגם השכל שלו אינו אלא בשביל המדות). וגבר ואנוש - הם שמות התואר שמתארים את מהותי השמות דאדם ואיש ומודדים את כמות איכותם, אם הם באופן של תוקף והתגברות או באופן של חלישות; גבר מורה על התגברות ותוקף השכל והמדות, ואנוש מורה על חלישות השכל והמדות.

ועל פי זה יש לבאר תוכן הפסוק "ארור הגבר אשר יבטח באדם" - שנדמה לו שהתוקף שלו ("הגבר") הוא מצד השכל שלו, נפשו האלקית, שעיקרה שכל ("אדם"), ולאחרי זה "ושם בשר זרועו", שנדמה לו שהתוקף שלו ("זרועו", "חזקו"⁸) הוא מצד ה"בשר", שיש לו גוף מבורר ומזוכך.

³ ירמ' ג, יב (ובפרש"י). סנהדרין קי, ב (וראה מגילה יד, ב: "החזירן", מקצתם החזיר (פרש"י ירמ' וסנהדרין שם)).

⁴ כמשנ"ת בסיום המאמר (לעיל ע' 115).

⁵ ירמ' יז, ז.

⁶ שם, ה.

⁷ סה"מ ה'ש"ת ע' 96.

⁸ מצו"צ עה"פ.

כלומר: ההתחלה היא באופן ד"יבטח באדם", שחושב שיש לו נשמה גבוהה⁹, וכך הולך מדחי אל דחי עד שנדמה לו שגם גופו נתברר ונזדכך, ובמילא אינו זקוק לענין של עבודה,

ועד שמגיע למעמד ומצב ש"מן ה' יסור לבו" - שגם בנוגע לעניניו הגשמיים נדמה לו ש"כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"¹⁰.

והעצה לזה - שגם בהיותו בדרגא נעלית, נשמה גבוהה, וגוף מבורר ומזוכך, לא יבטח בעצמו, אלא בהקב"ה ("ברוך הגבר אשר יבטח בה"), ויבקש מהקב"ה שיעזור לו בעבודתו.

ובלשון הכתוב בסיום וחותם ההפטרה¹¹: "רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה גו", היינו¹², שכאשר הנשמה יורדת למטה להתלבש בגוף, ובפרט כשנמצא בגלות בין גוים - צועקת הנשמה להקב"ה "הושיעני"¹³.

קטע משיחת ש"פ בחוקתי, מבה"ח סיון, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשי"א ה"ב ע'117.

⁹ חסר קצת (המו"ל).

¹⁰ עקב ח, יז.

¹¹ ירמי' יז, יד.

¹² כ"ק אדמו"ר שליט"א בכה הרבה בדברו ענין זה (המו"ל).

¹³ חסר המשך וסיום הענין (המו"ל).

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"י הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה